

УРЕДНИШТВО
 Београд, Михаилова бр. 19
 ТЕЛЕФОН 390
 ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА:
 ПРВА СТРАНА 1 СМ. 1 СТУП.
 НА 0.15 ДИН.
 НЕКИ ОГЛАСИ ПО ПОГОДБИ
 Неплаћена писма
 не примају се
 ЈЕДАН БРОЈ 10. пд.

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
 СЕМ ПОНЕДЕЛИКА
 И ДАНА ПО ПРАЗНИНУ
 СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
 ЦРНУ ГОРУ И БУГАРСКУ.
 ЗА ГОДИНУ ДИН. 24.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
 КРУНА 30
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
 ФР. 30
 Рукописи се не враћају
 ЈЕДАН БРОЈ 10 пд.

БРОЈ 145.

БЕОГРАД, СУБОТА, 5. ЈУЛА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

Један летимичан поглед на привредне прилике у Грчкој.

Као крајњи резултат два велика балканска рата, јавља се јако територијално проширење Србије и Грчке, које, дотле растављене једним широким појасом који је улазио у састав Турске Империје, постају сада две лимитрофне државе, са врло дугачком заједничком границом.

Овај блиски суседан положај ствара многе и многе заједничке везе и односе, који досада нису постојали, и који нам, са своје стране, намећу дужност, да се мало ближе упознамо са привредним приликама у том новом суседству.

Полазећи са тога гледишта ми ћемо описати, у најкрупнијим потезима, привредне прилике у Грчкој, уз напомену, да своја посматрања ограничавамо на привредни живот у границама старе Грчке, т. ј. у границама које су биле пре последњег рата, будући да су ново-задобијене области још недовољно испитане.

Као држава са аутономном влашћу Грчка је постала 1827 год., после петогодишње борбе за ослобођење. Она је обухватала тада само Мореју, и заузимала простор од 22.000 км².

У току времена Грчка је постепено проширивала своју државну област и то: 1832 године добила је Средњу Грчку са Енбејом, Сев. Спорадима и Кикладима у простору од 26.774 км²; године 1864 Јонска Острва у простору од 2345 км²; године 1878 Тесалију са једним делом Епира у простору од 13.370 км²; најзад у годинама 1882 и 1897. дошле су незнатне корекције граница, при чему је Грчка један мали део изгубила, тако да је пред рат целокупна Грчка државна област износила 64.296 км², не узимајући наравно у обзир Крит, са простором од 8618 км², који је од 1898 год. био под врховним господарством Турске.

На овом простору живи (према подацима из 1907 год.) 2.631.952 становника, који се, према врсти занимања, могу поделити у следеће групе: земљорадљом се бави 258.000, сточарством 71.000, индустријом и занатима 211.000, риболовом 6.000, у трговини и саобраћају упослено је 117.000. Остатак долази на чиновништво, друге слободне професије, и т. д.

У овом погледу могла би се учинити напомена, да земљорадничко становништво процентуално из године у годину опада, док број становника који се одају трговини и индустрији рапидно расте.

По народности односно по крви садашње становништво представља једну мешавину из Старих Јелина с једне, и Словена, Италијана, Румуна и Албанеза с друге стране.

I. Земљорад, шумарство и сточарство.

Од целокупне површине, која износи, као што је раније изнето, око 64.000 км², на равницу долази свега 13.700 км², док је све остало брдовит терен. Равница, у колико није јако подводна и баровита — а на овако земљиште долази око 9.000 км², — доста је погодна за земљорад; брдовити терен пак може се, само по изузетку, употребити за одгајивање винове лозе и маслина, док знатно већи део лежи бесплодан.

Благодарећи свему овоме земљорад је врло слабо развијен. Према статистичким подацима из 1900 и 1901 год. било је:

земљишта под житом	912.000 хм ² .
под виновом лозом	135.000 "
под коритан. грожђем	70.000 "
под дуваном	7.000 "
под памуком	3.000 "
под смокв. и маслин.	260.000 "

Исте године пак изнела је берба:	
цереалија	4.644.600 мц.
коританског грожђа	1.680.000 "
смокава	151.000 "
маслиновог уља	256.000 "
дувана	100.000 "
памука	36.000 "
вина	2.200.000 хл.

Новијих статистичких података ове врсте нема, али се зна, да данашња, управо земљорадничка производња пре рата, не показује знатна одступања од горњих цифара. Највеће одступање биће код производње коринтског грожђа и дувана, о чему ћемо доцније дати новије податке.

Од жита највише се сеје пшеница. Према подацима за 1909 г. Грчка је показала бербу од 230.000 тона пшенице. Како је ова количина недовољна за подмирење домаће потрошње, то се знатне количине пшенице морају увозити са стране. Исте, 1909 год. увезено је из иностранства око 200.000 тона У увозу учествују Русија са преко 160.000 т., Бугарска са 20.000 т., Румунија, Сједињене Америчке Државе, итд.

После пшенице највише се сеје кукуруза, јечма и овса. Тако на пр. била је у 1900-901 г. жетва:

пшеница	1.924.600 мет. центи
кукуруза	1.217.800 " "
јечма	831.200 " "
овса	241.500 " "

Квалитет жита уопште, а пшенице посебице врло је рђав: једва ако мери 70—72 кгр. на хектолитар.

У трговинском билансу Грчке највидније место заузима извоз коринтског грожђа, с тога ћемо проговорити неколико речи и о његовој производњи.

Према подацима које је прикупио Адолф Струк ((Adolf Struck: zur Landeskunde von Griechenland. 1912. год.) Под коринтском лозом налази се 769.105 стремата — приближно 76.000 ка.

На поједине провинције подељено је овако:

Пиргос	163.000 Str.
Филиатра	100.000 "
Пилос	80.000 "
Патрас	73.000 "
Месина	70.000 "
Коринт	58.000 "
Кефалонија	50.000 "
Егион	50.000 "
Занти	36.000 "
Каламата	35.000 "
Олимпија	33.000 "

Остатак долази на: Арголис, Калаврита, Леукас, Мисолонче, Наипактос и т. д.

Годишња производња износи 157.000 тона (1911 године),

Производња коринтског грожђа врло нагло је напредовала. Тако на пр. била је производња:

1831 год.	8.000 тона
1851 "	37.000 "
1881 "	124.000 "
1901 "	141.000 "
1905 "	160.500 "

После 1905 год. даље напредовање је заустављено, јер се појавила суперпродукција, т. ј. тешкоћа да се онај вишак преко домаће потрошње пласира на страним тржиштима.

Унутрашња потрошња апсорбује свега 50 — 60.000 тона, а у иностранству прода се годишње око 100 — 120.000 тона, што значи, да ће суперпродукција наступити чим берба пребаци 180.000 тона, као што је било у 1908 и 1909 године.

Суперпродукција почела се осећати још при крају прошлога века, кад је француска престала куповати (1897) што је натерало

Кардица	са 23.900 стремата	и 1.468.890 ока
Финотис	" 17.900 "	" 674.195 "
Науплија	" 9.986 "	" 504.015 "
Халмирос	" 9.680 "	" 320.900 "
Фарзалос	" 8.900 "	" 437.000 " и т. д.

Целокупна производња јако наднаша домаћу потрошњу, те се извозе велике количине, нарочито

Железнице у новим крајевима.

Поводом преговарања о откупу железница у новим крајевима, бечки тариф-анцајгер доноси ову вест:

24. пр. мца, дошли су у Београд као делегати Аустро-Угарске начелник аустријског министарства железница г. Соненшајн, саветник министарства трговине г. Андрачек дворски саветник г. Дарвој, директор маџарских државних железница и секретари г.г. д-р Раумер и Dr Lucar, да би продужили раније отпочете преговоре за закључење железничке конвенције са Србијом. Циљ ове конвенције је обезбеђење слободног саобраћаја између Аустро-Угарске и Србије с једне стране, и Аустро-Угарске и других балканских земаља преко Србије, даље проширење конвенције à quatre и осигурање непосредне везе између Босне и Србије на исток и југ. Делегате је примио и министар председник г. Пашић и министар грађевина г. Јовановић. — Седницама је руко-

српску владу да предузме извесне мере које би спречиле нагло падање цена, управо које би спречиле саму суперпродукцију. У том циљу била је основана 1899 год. Banque des raisins secs, која је имала за задатак: да централише производњу и откупљује слабије квалитете. После овога влада је предузимала нове кораке и истом циљу 1903 и 1909 год. и као резултат јављају се две мере: (1) једна врста монопола за продају коринтског грожђа; и (2) забрана подизања нове лозе.

Поред коринтског у Грчкој се гаји и све остало, слатко и опорно грожђе.

Земљиште под виновом лозом захвата простор 135.000 ha, са годишњом производњом од 2.200.000 he вина (подаци из 1900 год.)

Од главнијих винарских центара заслужују спомена:

Крф	120.000 стремата
Аимка	75.000 "
Елис	61.000 "
Кефалонија	55.000 "
Коринт	53.000 "
Леукас	60.000 "
Мантинеја	52.000 "

и т. д. Најбоље пак вино је црни и бели „салонс“.

Врло јака је и производња дувана. Према подацима из 1909 године било је засејано дуваном 113.550 стремата, а производња те године изнела је око 5 и по мил. ока, што представља вредност од близу 11 мил. динара.

Најважнији дувански производњачки центри су:

Египат,	1.468.890 ока
Немачку,	674.195 "
А. Угарску и	504.015 "
Холандију.	320.900 "
	437.000 " и т. д.

(Наставиће се).

водио г. Вуковић, начелник комерцијалног одељења дирекције српских државних железница, а присутни су били г. Стевановић, начелник царинске управе и г. Марковић, начелник министарства привреде. — Делегати су се вратили за Беч и Пешту 30 пр. мца.

По вестима из Београда резултат ових преговора је овај:

Признаје се највећа повлашћеност за аустро-угарске транспорте у Србији и српске у Аустро-Угарској; конвенције à quatre проширује се на све линије и на оне које ранијом конвенцијом нису биле обухваћене — које имају непосредне везе са железничком мрежом у манархији, одржавање у важности слуштених ставова за турске железнице, које су биле дате на основи директне тарифе специјално за српски извоз и увоз по специјалном споразуму, везивање нових железница са мрежом железница у Босни, и давање војаринских олакшица за српски транзит кроз Босну.

АТЕНТАТСКЕ БОМБЕ.

Аутентична саопштења.

Под тим насловом доноси бечки „Цајт“ извештај свог сарајевског кореспондента. Тај извештај гласи овако:

„Крајње је време да се, на основу прикупљених аутентичних извештаја вашег кореспондента, сведу на праву меру *безумне* вести о тобожним en masse наласцима бомби, паклених машина, торпеда итд. До сад је свега шест атентатских бомби нађено и то свих шест по различним местима у Сарајеву. Полиција их је нашла. Ваш специјални кореспондент имао је случајно прилике да види и поједине од тих бомби и фотографске снимке њихове, те да их срачује. Да би се избегли могући несрећни случајеви, органима јавне безбедности и жандармима показане су бомбе или снимци њихови, како би могли сачувати себе од експлозије и публику обавестити о томе, како ће и она да се чува. Предузете су мере да се и широка јавност обавести о тим страшним експлозивима. Кад се представи себи, да су две од тих бомби нађене у парку, који служи за игралиште мале деце и за пролаз публике, то се онда мора свет згрозити на то. С обзиром на то, што је довољан и најслабији удар по упаљачу, па да бомба експлодује, мере полицијске сасвим су оправдане.

Све те бомбе, које су нађене код јатака, или су их ови побацили, истоветне су и потпуно се поклапају с описом „руских граната српских комита“, који сте у нашем лису раније донели.

Доказ о њиховоме пореклу не може се износити, јер то забрањује успех још недовршене истраге, али наш извештај ће ипак бити у стању, да *мало стиша духове* и у Босни и у „Европи“, који су се тако брзо узрујали.

„Ручне гранате доиста су по реклом из Краљевине Србије. Познато је место одакле су, или управо где се оне граде. *Усијане главе ће ошуд одмах известити закључак, да су службени српски кругови снабдели њима аџенштајоре.*

Али полако! Имао сам прилике да говорим с једним господином, који одлично познаје прилике на босанско-српској државној граници и чија је опажања потврдило погранично становништво.

„Комите су за трајања оба балканска рата, били наоружани тим ручним гранатама. То потврђују босански српски лекари, који су похитали у Србију да лече рањенике. Кад је 1912-13 настало критично време по односе између А. Угарске и Србије, српска влада је све своје храбре комите, који презиру живот, упутила на Дрину, где су они вршили исту службу коју врше и наши гранични ловци. Сваки од тих „комита“ добио је поред оружја, једну или више бомби које сте ви тако добро назвали „ручним гранатама српских комита“. То је веома добро познато босанском народу на граници Дрине, јер су они у сталном саобраћају са својим суседима преко Дрине. Кад је затим запетост између наше монархије и Србије нешто олабавила, комите су додуше повучени с границе, т.ј. они су се разишли сваки на свој посао *али су ручне гранате већином задржали при себи изговарајући се код војних власти, да су их у вршењу службе утврдили.* Херметички затворене бомбе или су у земљу закопали, или су их по сакривали на згодном месту. Нису их предавали стога, да би се тобож могли заштитити од евентуалних напада босанских граничних органа: „штрафуна“, жандара и финанси. Како је српско погранично становништво свакад спремно да упадне у Босну, као што оно вели, у српску земљу, то они претпостављају такав напад и са наше стране и спремни су свакад да га дочекају. Бој на Металци упозорио их је на сваку могућност.

Похапшени сопственици атентатских бомби, који су пре бегства предали то оружје својим јатацима, *тврде да су бомбе добили од комита.* Могућно је да им је тако преко речено да кажу, али та њихова тврдња имао у себи и много вероватнога. Јер кад би атентат са српске службене стране био приређен, онда

она не би сигурно изабрала о ружје, које се на први поглед види, да је српска ручна граната. У томе случају би се атентаторима дало оружје, чије се порекло не би могло лако а можда ни на који начин пронаћи. У српском арсеналу у Крагујевцу има техничких официра, који би таква убиствену оруђа одлично умели да импровизују. Она би за извршење атентата могла много боље да послуже од бомби. Ручна граната је обично употребљива кад се жртва гађа са растојања од 50—60 метара. Али кад је жртва, као што је у Сарајеву био случај, три метра удаљена, онда атентатор мора да је запали, да је десет минута држи у руци и тек да је по том хитне. Како то може све да се срачуна на минуте кад је аутомобил у покрету? Да је све то тешко израчунати доказано је неуспехом атентата с бомбом. И статистика показује да су бомбе најнепоузданија оруђа. Разуме се да она утврђује и то, да је за тај посао најподеснији револвер или пиштољ, којим су атентатори били наоружани. Истрага о пореклу пиштоља још није довршена, али по досадашњим резултатима као да одводи тамо, куда и бомбе.

И ситнији делови на бомбама говоре о томе, да оно нису једновремено узете из неког већег магацина, него да су у разно доба узимане из разних радова, *што се поштоуно слаже с претпоставком, да су поштоуно давале комитама у руке.*

Кад се само баци поглед на бомбе и кад се саслуша казивање пограничног становништва већ се мора доћи до горњег закључка. Да ли су бомбе ипак по српском службеном налогу послате атентаторима, или су их они добили од својих једномишљеника комита, о томе се у интересу истраге још не може говорити. Тачан суд може се о томе донети тек кад истрага буде у свему свршена. *Али штампани саветујемо да до тог времена с оштрим живањима буде одрезанија и да не молестира* публику узбудљивим гласовима о пакленим машинама испод тепиха, о сухопутним торпедима и о шљиварима,

који су окићени бомбама. То захтева од њих и углед штампе.

Ма да овај „Цајтов“ извештај допушта и неке претпоставке, које се савесном и поштенном истрагом не могу никад оправдати, ипак је лепо и похвално од њега што је као аустријски лист и толико донео у прилог *истине, која се наодлучније оцире тврди, да је аџенштај припремљен у Београду.*

МЕЂУНАРОДНА КРИЗА.

Има већ више месеци како се из дана у дан претреса једно од најважнијих економских питања.

Питање о кризи.

Да ли заиста постоји криза?

Одакле долази? Какви ће јој бити резултати? И дали има лека томе злу? Дали има у истини кризе? Очевидно. Цела је Европа осећа. Америка такође. Криза у Бразилији и Аргентини постаје све тежа. Криза у Аустрији, криза у Француској, — разуме се да ће оне проћи као и све остале економске кризе, после дужег или краћег времена, али оне постоје, ремете равнотежу, коче и сметају целокупној европској индустрији. Ни сама Белгија не стоји боље у томе погледу.

У југо-источним пределима где се налазе огромни индустријски центри и мајдани угља, осећа се велики застој — индустрија је готово стала.

Производња гвожђа, челика, стакла, једнако се смањује.

Производња угља такође из дана у дан опада, чак има предузећа која не раде по 3—4 дана у недељи. Природно да и наднице јако опадају.

Док је раније, годишња разлика у екстракцији угља била врло велика, за последњу годину дана постала је незнатна, а у последње време има чак и дефицита.

У место вишка ранијих година који је варирао између 1—3,000,000 t, сада се појављује мањак од 1,000,000 t.

Ни у трговинском погледу није ништа боље.

У Анверсу, највећем белгијском пристаништу, исти застој. Увоз и извоз опада. Број лађа што годишње улазе и излазе из пристаништа веома је смањен и смањује се; између великих поморских компанија, конкуренција је достига врхунац; транспортне су цене

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

(140)

Она се подиже са дивана и поче ходати по соби, узбуђујући се све више и долазећи до невероватне смелости у изразима.

Али на свему њеном бићу лежао је печат тако велике патње, да је чак и у бестидности њене исповести било неке дивље отмености. Не либећи се присуства једног мушкарца, она излагаше сасвим отворено све појединости. Матеја дрхташе од ужаса, слушајући овај јаук немоћне јарости, који изражаваше неизмерну патњу. О, како је завидела оним оперисаним женама, које су заједно са одсеченим органом губиле и појуду, као што је случај са Ефразом Моано, која је потпуно утучена и опстична, или с малом Сесилијом, која никад није сазнала шта је љубав. Међутим она, несрећница, не може да живи откад је у њој умрла способност за осећање насладе, пошто је њу као и пређе распињала ватрена жудња за насладом, коју сад није могла задовољавати. Шта је могло бити страшније од ове казне! Вечита жуд-

ња за насладом и потпуна немогућност да се она засити! И у резултату — умор, нервни настапа, пакост и ништа друго! Ето чему је довела та гадна операција, на коју се она одлучила у наду на непрекидну, некажњену насладу. Сурова иронија обмануте природе, која је убила насладу у исто време кад је из тела удаљен орган материнства, доводила ју је до беснила. И то она, о Боже!.. она, која се у петнаестој години подала непознатом мушкарцу, она, за коју је удаја била само прикривање разврата, она, кој је, оставши удовица, променила број љубавника, не либећи чак да доведе пролазнике са улице, она, поконица најнеобузданијег наслађивања, која није знала ни за савест, ни за правила морала, она је била осуђена на овако страхан крај, — на потпуног станака способности за осећање насладе — једину сврху њена живота! У вихору, који ју је недавно срамио, као да је чула тајанствен глас, што виче: „Нећеш имати деце, али нећеш имати ни љубавних наслада!“

Оплакујући изгубљено благо, не срећна жена, осуђена да сагорева у незадовољној жудњи за насладама, корачаше по прашљивом хладном са- лону, у коме је проосећала толико ча-

сова безумног заноса у тајанственом полумраку прожманом мирисима.

Она се махом заустави пред Матејом.

— Знате ли, чини ми се, да ћу полудети... Жена; кад што сам ја, има кажу, у Паризу више од двадесет хиљада! Као што видите, кранта војска! Желела би да пронађем све своје колегинице и да их све одведем Году. Зар не би био занимљив сусрет?

Па, спустивши се на диван поред Матеје, настави:

— Ах, проклети Год! Не знам, јесам ли вам казала, како ме је Констанција молила да пођем с њом к њему да је прегледа. У њеној души је синула нада, да би јој он могао вратити способност за рађање!.. Јадница! Чини ми се да је и она ненормална, као и ја што сам, толико је обузела лудост да Морисово место попуни другим дететом. Она ми прича невероватне ствари... Никада, чак и у тренуцима потпуног безумља, ја се нисам излагала таквој опасности. Вероватно је, да је та жеља постати матером исто толико силна, као и жудња за насладама, која убија мене. Па ипак ја више патим. Разуме се, она се о чајно бори, она се хвата за све. Али кад би могла да вам представим онај

страхан живот, какав сам ја проводила, јурећи за изгубљеном насладом, ви бисте дрхтели од страхоте. Ја сам огледала најгнуснија средства, спуштала сам се до најпрљавијих вези. А у резултату сам хладноћа, ужасна хладноћа смрти... Она би хтела да има дете! Та дете се може заменити макар псетаицетом. А чиме, реците, чиме да се задовољи појуда? Зар се може живете не хранити своје тело, не задовољавајући његове потребе? Ах, верујте ми, нема на свету већих мука од мојих!

Јецаци су се гушили. Желећи да је умири, Матеја, погресен до дна душе, стискаше њене мршаве руке. Никад он није чуо овакву страшну исповест, која се нихала из дубине човекове душе. Он је уздрхтавао, гледајући у ово кобно оличење страсне жеље, оличење, које тежи бесплодности и пропада због саме те кобне тежње.

Ниочекивана појава гошће прекиде њихов разговор. То беше Констанција, која се враћала непосредно од Годе. Она никад није бивала овде у ово доба дана, али, погођена у само срце пресудом чувеног хирурга и потпуно збуњена, она се осетила тако осамљеном, њом је владала таква жеља да олакша својој души, да је полусвесна дотрчала својој заови.

(Наставиће се)

спуштене до невероватне низине, па ипак — све је узалуд, промет малаксава.

Луксузни се предмети готово више никако и не купују, нарочито дијаманти. Наруџбине из Америке, која је одавно стални и најбољи купац драгог камења, смањене су у толикој мери, да су многе велике радионице за глачање остале без рада.

На берзи мртвило какво се одавно не памти — застој је општи.

С друге стране цене намирницама, оделу, становима итд. невероватно скачу, и од свију радници још највише трпе.

Сви се питају: шта је сад ово, одкуда ово зло, колико ће трајати?

Свега два узрока могу бити. Политички и економски.

Који је од ова два?

Оба у исто време; или још боље речено, први а други као последица првог.

Политички:

Основни примут да се индустрија и трговина могу развијати то је мир.

А дали је сада у Европи мир или бар има ли наде да ће га бити?

Један поглед на данашњу ситуацију довољан је.

Конфликт између Грчке и Турске, који се једва свршио, без већих компликација, може сваког часа искрснути понова.*

У Албанији хаос какав се ваљда у историји ниједног народане памти.

Балкански је рат до душе свршен — дипломатски бар — али да ли ће вештачке границе Букурешког мира, моћи дати сигурну гаранцију за будућност. Овде нико у то не верује.

Балкан се понова грозничаво оружа и спрема, упропаћени ратни материјал замењује се новим, чувене светске оружне фабрике преплављене су разноликом поруџбином, — то је ваљда једина врста индустрије која цвета.

Да ли је онда чудо што сви са зебњом гледају у будућност и питају се са пуно права; да ли она два балкан-

* Грчко-Турски конфликт је срећно избегнут захваљујући енергичном држању Француског и Америчког посланика. Први је изјавио у име своје владе да ако Грчка објави рат, другу половину зајма ни у ком случају неће моћи добити, а амерички посланик: да у случају објаве рата одриче се продаје двеју оклопача за рачун Грчке. И Грчка је попустила.

Новчаничне (Емисијоне) Банке.

од
Леона Смита
превео
М. И. Ђукић

Сад претпоставимо, да тежак жели набавити на кредит исте предмете, а да улива доста поверења банци, да му она позајми потребну суму. То значи, као да она позива набављаче да издају тежаку предмете од којих има потребе, обезбеђујући их да могу примити код ње износ у свако доба.

Нека банка плати набављаче есконтујући ефекте, или нека их плати снабдевајући тежака својим новчаницама, постојаће увек само преносна акција (*).

О природним границама емисије новчаница.

Туже се на мноштво новчаничних банака да проузрокују несреће зато, што претерано умножавају новчанице. Стога би требало да од тих банака зависи увођење и одржавање у оптицају онолико новчаница, колико оне налазе да је потребно. „Али хтети

* Horn, la Liberté des Banques, p. 241.

ска рата није била само предигра за велики, крзав и сграховит европски рат, који би упропастио трговину и индустрију и бацио целу Европу бар за 100 година у назад.

Аустрија је сва ровита најмањи потрес биће у стању да је разнесе и распара.

Ни са њеном савезницом — Италијом — не стоји боље; поред Триполиса, који и поред самих материјалних жртава још није потпуно њен, она муку мучи са Албанијом.

Мексико као да хоће да подражава Албанију.

Бразилија и Аргентина задају осетне ударце европској индустрији.

У Француској такође новчана криза — уз то се уводи и закон од 3 године.

А шта тек да кажем за Русију која је у тишини извршила огроман и нечувен напор: у зиму 1917 год. њен кадар износиће у мирно доба преко 2,300.000 војника.*

Колике ће пак материјалне жртве руски народ морати да поднесе — за издржавање оволиког броја војника.

Прошлогодишњи војни буџет износио је 551,000.000 (од прилике 1500 милиона дин.) не рачунајући ванредне издатке који су премашили 125,000.000 дин. а шта ли ће тек онда бити 1917 год.; када се број војника буде тачно удвостручио.

Да ли је онда чудо, што се кризе појављују на све стране?

Нарочито је неизвесност ужасна. Свако се са зебњом пита: шта ће бити, мир или рат?

Ипак је боље знати једно или друго. Капитали би се знали оријентисати у једном или у другом правцу; али овако... неизвесност, неповерење, зебња, страх на све стране. Капиталисте неће и не смеју да пласирају своје капитале у нова предузећа, чак и старима се кредити отказују; нико се не усуђује да ризикује... уздржљивост је потпуна.

*) Немачки мајор Karlovitz Maken у својем делу „Einteilung und Dislocation der Russisches Armée“ износи статистику руске војне снаге.

Док ће 1917 г.

Немачка са	784.000	војника
Аустрија	460.000	„
Италија	298.000	„
Јапан	250.000	„
Турска	220.000	„
Шведска (са рез.)	70.000	„

имати свега војника 2,090.000 дотле ће Русија сама пребацити их за 270.000.

није све“, вели Хорн, „треба моћи. Да би обавезе, које се плаћају на доносиоца и по виђењу, циркулисале, потребан је, осем онога, који емитује новчанице и акцептант. Шта велим, акцептант? Потребно је стотинама акцептаната према једном лицу, које емитује новчанице. Ако напишем или наштампам на једној хартији: „По виђењу платићу по доносиоцу суму од хиљаду динара у готовом“ мој поверилац, мој набављач, неће то никако примити у место новца, који му дугујем, осем ако је уверен да ће му његови повереници, његови дужници ту хартију примити у место новца; али они то неће учинити, ако нису сигурни да се могу и сами служити њиме на исти начин“.*

Адам Смит је казао пре тога: „Ако једна банка издаје више новчаница него што се може употребити у земаљском оптицају, то ће јој вишак непрестано долазити на исплату. Требало би да она повећа своју металну подлогу не само у сразмери са овим вишком сувишне емисије, него и много више од тог вишка новчаница. Да би напустила своје касе, требало би да та банка учини напоре у издацима, не само

веће, но и сталније, него кад би се држала у паметнијим границама“.*

Курсел Сенеј дао је о томе научнији и озбиљнији доказ, „Дејство емисије банчаних новчаница на новчани оптицај не разликује се од дејства емисије папирног новца. Претпостављајући да се пре емисије на тргу назали довољно металног новца, банчине новчанице додају се тој количини; тада има више новца него што је тргу потребно; његова вредност опада и у интересу је да се метални новац олије или да се извезе до суме, која зи била једнака суми емитованих новчаница. Дакле, тај се новац слива или извози, па претпостављајући да банка непрестано емитује новчанице, сав метални новац може бити сливен или извезен изузимајући потребну количину за наплаћивање. У том положају, на тргу се могу извршити размене за исту суму, за коју и пре, пошто се на њему налази иста сума новца и пошто она, осем тога, ожива сву вредност металног новца слизенога или извезенога.

„Могуће је, да банка, кад је готово сав свој метални новац заменила својим новчаницама, жели додати још новчаница својим емисијама. Да ли би она

* Horn, Lierte des Bankues, p. 386.

Ситуација је заиста загушљива... несносна — капитали штрајкују а сабља звецка на све стране.

Други је разлог чисто економски и у толико тежи, јер је готово немогуће пронаћи све оне посредне и непосредне узроке.

Мишљења су подељена: Г. Морис Алсвијо, професор политичке економије на бриселском универзитету, мисли да је узрок „депресија.“

„Поверење је публице уздрмано стварањем великог броја нових предузећа — у исто време. Полет је врло брз, претеран и достигнувши убрзо врхунац — настаје период наглог опадања.

То је депресија.

У производњи се претерало и крај неминовно долази. Време напретка је злоупотребљено, нова су се предузећа нагло развијала, немајући стварне потребе и једно извесно време апсолутно је потребно да се потребе у толикој мери увећају, те да вишак у продукцији нестане“.

Но кризе у оваком облику — велике продукције — су мање-више честе, а било их је много тежих.

Довољно је сетити се 1907, 1900, 1890 год. а нарочито 11 маја 1866. — „Black Eridy“ како кажу Енглези — кога се Лондонска пијаца још добро сећа и када се мислило ни да се сама Енглеска Банка неће моћи одржати.

Други опет мисле да је узрок кризе „реажистман“.

„Ми пролазимо кроз једну периоду“ каже г. Лено-и „која још није добила своје научно име.

Услови, под којима су добра произведена, подељена и потрошена потпуно се могу упоредити са точковима на једном механичком апарату.

Када се ови услови мењају и без прекида кризе су незнатне и кратке али кад су промене нагле као што је сада случај — разуме се да је крах неминован“.

И изгледа док се криза неће моћи пре свршити, него што се политичке прилике среде, — и до год Балканско питање буде отворено — и кризе ће бити.

Но надајмо се да ће и овога пута криза проћи неоставивши дубоких трагова — зато треба само смело гледати будућности у очи као што каже г. Жерар, и нека нам свима девиза буде стрпљење и храброст.

Брисел

Љ. Спужић

АУСТРИЈА И СРБИЈА.

(Извештај Српског Пресбираа)

Шебеко код Берхтолда.

Беч, 3. јула.

Руски амбасадор Шебеко дуго је конференсо са грофом Берхтолдом.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбира-а)

Радославов и опозиција.

Софија, 3. јула.

Бугарска Телеграфска Агенција јавља:

Председник министарства позвао је јутрос шефове опозиционих странака због ситуације која је наступила после јучерашњег гласања у Собрању. На томе састанку г. Радославов рекао је вођама странака, да влада сматра гласање зајма као дефинитивно, а затим је г. Радославов наговестио шефовима опозиције, како се према његовим информацијама спрема ајенштајн против њега и његових колега и додао је да ће сматрати њих лично за одговорне за ову могућу заверу.

Представници странака одговорили су да јучерашње гласање не могу сматрати као вредеће и енергично су противствовали против опшужбе, као да хоће да се служе револуционарним средствима, уверавајући да ниједан од њих није ма ко од њихових пријатеља није ниједног тренутка помислио да пришекне ајенштајну као средство за политичку борбу.

На последњем г. Радославов поменуто је да ће сутра поднети Собрању пројекат, којим се прекида ислеђење над неким бившим министрима сјамбуловицима.

Наступање Епираца ка Валони.

Рим, 3. јуна.

Агенција Стефани јавља из Валоне под 2. јулом 10 сати ноћу: Исманл Кемал сасвао је данас становништво Валоне и позвао их да се покажу достојни имена

могла то учинити? Чим је сума новчаница у оптицају превазишла суму металног новца, која је довољна била за размене, новац од хартије превазићиће потребе и његова ће вредност опасти. Шта треба онда радити? Он се не може ни слити ни извозити, али он се може разменити са металним новцем, који се може слити или извозити; од банке ће се тражити, дакле, исплата њених новчаница, које излазе из једне касе а поднесе се другој банчиној каси силом околности, па чак да публика има у банци потпуно поверење. Може се дакле, потврдити овај став: „Да једна новчанична банка не може никад, ма колики били њени напори и ма колико поверење уливала публици, емитовати сувише новчаница.“*

Истина је, да у Енглеској и у Савезним Америчким Државама више или мање банака нису могле више пута исплатити новчанице које беху емитоване, али то није било зато, што су оне емитовале сувише новчаница, него зато, што оне нису мудро употребљивале своје емисије.

(Наставиће се).

* Traité d' économie politique, I. II. p. 334.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

Шта доноси „А Нап“

Пештански лист „А Нап“ доноси интервју свога дописника са бароном Гизлом, аустријским послаником у Београду. Уважени барон, ако је веровати „А Напу“ рекао је ово:

„Прекор, да сам претерао у опрезности, није оправдан. То је била моја елементарна и природна дужност, да грађане монархије на најенергичнији начин заштитим и ја смем одлучно тврдити, да би се без мог заузимања, ситрашници догађају доиста одиграли. Шта се ту припремало не може се ни улепшавати, ни порицати. Ја не верујем у гатке, али сам потпуно уверен да је припреман ситрашан ашениш до најсигурнијих појединости. Решени извршиоци већ су заузели били своја места и само очекивали на знак. Што тај знак није до сад дао има се захвалиши мом енергичном пошључу.

Доста је и толико из тог говора господина аустријског посланика. Сад је на реду да узме реч г. Пашић, али уједно да и то процени: може ли он и даље одржавати односе с човеком који тако душмански клевета Србију и сасвим неосновано у најдржим бојама представља јавну безбедност у њој?

На видело.

Црно жута штампа подстрекнута својом дипломацијом а са бароном Гизлом на челу пробала је да натура Српству она иста дивљаштва, која су њихови „племићи“ и „кавалери“ починили по Сарајеву и Загребу.

Г. барон Гизл грво је онако генералски загрмео широм целог света: Комите су аустро-угарско посланство бацили у ваздух... Српска несвесна фукара убила је барона Гизла, аустро-угарског посланика... и,

Срби су у обесу свом поклали све грађане, аустро-угарске поданике.

На вест тог страховитог погрома дојурили су овамо будимпештански ритери а ла Дери и Леваји, који су неваљалством и Содоми и Гомори — Будимпешти додијали и то по признању поштених мађарских новинара.

Ове одличне госте дочекао је... ко? Главом барон Гизла. Нити се он застидео да им после крупне неистине изађе на очи, нити су му они разбили главу што их је тако грдно насамарио.

Бадава браћа су свуда једнака и одмах се разумеју.

Речена господа у место да су са постидела и саветовала како да се извуку из свог рођеног муља и оперу од срама у који су се сами заглибили, продужише и даље фабриковање неистина на квантум. Патентирање лажна квадрат. Ово гиздаво швалерање трајало је 36 часова — баш као и бујан живот швалерастих водених лептарића на Тиси реци, који такође нестају брзо и остављају шљам.

Од разорене зграде и смрти великог мужа дуалистичке монархије не би ништа, пардон, трагедија се ипак претворила у комедију и да би иронија била већа, — исправни новинари кришом фотографишу и храброга генерала и „разорену“ палату. —

А г. барон Гизл?

Он, ни лук јео — ни на лук миришас, шири и даље трулеж без зазора од себе самога. И, да видите, доста вешто. Вели, да је тако извештај добио са веродостојне стране. И сад ако нађе штрмана — још ће донекле изгледати коректан — бар по бечким појмовима. Но то му зато неће никад скинути предикат „Мађарорсаг-а“: излапели аустријски генерал.

Тако стоји ствар са г. бароном Гизлом.

Да видимо сад ситару убојицу и мегданцију г. Шторка.

Овога су господина ухваћили мађарски новинари у фабрицирању бесидне неистине.

„Az Est“ је то у једном свом чланку већ и изговестио.

Поједини дописници мађарских листова оштрили су га јавно пред отменим Србима да је у прилог јдне своје неистине и њих штерао у лаж и ако су се они лично уверили, да ситвар не стоји онако, како то г. Шторк тврди да је својим очима видео.

Интерес би био и Србије и суседне монархије да се ствар испита и да се г. Шторк достојно награди за своје кавалирске подвиге. Да се служимо речима мађар. новинара: да се најозбиљније прегледа његово здравствено стање.

Ми за наше речи стојимо на биљези и наше наводе доказаћемо отменим сведоцима и с ове и с оне стране Дунава.

Конзул.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Српско-аустријска запетост.

„Коријере дела Сера“ у извештају из Беча, региструјући узбуљиве вести о српским претњама и нападу на аустро-угарско посланство, вели између осталог и ово:

Српски политички кругови сматрају да се у Аустрији намерно жели држати грађанство у једнакој раздражености, публикујући све изводе српских новина против Аустрије; зацело аустро-угарска влада озбиљно намерава учинити енергичан корак у Београду, те објављујући оно што пише српска штампа, мисли да тиме оправда своје будуће држање према Србији. Међутим, како причају Срби, овога пута српска влада неће попустити ни под којим условима, јер би против себе имала цело јавно мишљење.

Неки налазе врло симптоматично што је о сарајевском атентату наједанпут престало писање у бечким листовима. Сумња се ваља да може одједном да се изнесе нешто би као бомба пало и изавало сензацију и на тај начин дало још јачег повода аустроугарској влади да с највећом енергијом тражи да се њени захтеви у Београду изврше. Овакво неизвесно стање у Бечу има свога утицаја и на берзи.

За цело конфликт између Аустрије и Србије, у овом моменту, морао би донети најтеже последице. И због тога баш има наде да ће се и у Београду и у Бечу постарати да се елиминирају сви спорови и неспоразуми и да ће на обе стране преовладати здрав разум. У томе има велике наде у моћну помирљивост цара Фрање Јосифа.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Принц Павле у бањи.

Принц Павле стигао је у Врањску Бању одакле се са Њ. В. Краљем отпутовати у Рибарску Бању.

Помен пок. Хартвигу.

Данас у 11 часова пре подне, биће у Саборној цркви седмодневни помен руском посланику Хартвигу.

Министарска конференција.

Јуче по подне у министарству иностраних дела била је министарска конференција под председништвом г. Пашића.

Збор београдских радинала.

Сутра, у недељу, у девет сати пре подне у хотелу „Париж“ биће збор београдских радикала, на коме ће се извршити избор посланичких кандидата

за град Београд. На овоме збору господ. Пашић говориће: о политичкој ситуацији, о државном раду радикалне странке и значају будућих избора.

Радикална листа у Београду.

За град Београд посланичка листа старијих радикала утврђена је овако у месном одбору: 1. Н. Пашић 2. Мих. Марјановић, 3. Бенцион Були. 4. Милан Капетановић.

Министар у агитацији.

Г. Љуб. Јовановић, министар просвете, отпутовао је у агитацију у округ смедеревски, где ће бити носилац радикалне листе.

Одликвани лекари.

Г.г. д-р Лаза Илић, д-р Станојло Вукчевић и д-р Илија Коловић, лекари одликвани су орденом Св. Саве другог степена.

Г.г. д-р Алекса Стојковић и д-р Светислав Андрејевић одликвани су орденом Св. Саве трећег степена, и г. д-р Божидар Јанковић орденом Св. Саве петог степена.

Свесловенски пчелари.

Г. Министар грађевина одобрио је подвоз на срп. државним железницама за учеснике IV Свесловенског Пчеларског Конгреса у Прагу, у једну четвртину цене тј. плаћа се једна половина карте од полазне станице до Београда а иста важи и за повратак из Београда кући. Сваки учесник треба да пошаље одмах 5 дин. за чланску карту и 1. дин. на име организационих трошкова, како би карту и легитимацију за повластицу, у возњи на време добио. Новац се шаље на адресу: г. Крсти Мршуљи Београд. Полазак из Београда за Праг 23 јула по подне.

Земљорадници на страни.

Ради упознавања са савршенијим начинима рада у земљорадњи, Министарство Народне Привреде послаће о својим трошцима тридесет и четири земљорадника на поједина угледна имања на страни. За питомце ће се примати првенствено свршени ђаци нижих пољопривредних школа, који раде на својим имањима, а поред ових и други писмени и окретнији земљорадници. Кандидати не могу бити млађи од 18 ни старији од 30 година, а уверењем морају доказати да имају имање најмање од пет хектара.

Пријаве се морају поднети Министарству Народне Привреде преко државних економа најдаље до 15 јула ове године. Уз пријаве треба послати: крштеницу, школску сведоцбу, општинско уверење о досадашњем раду и владању и уверење о величини имања.

Питомци ће се бавити у иностранству просечно око пет месеци према томе где и с каквим задатком буду послани.

Летина у округу београдском.

Према извештају пољопривредног одељења Министарства Народне Привреде, летина у округу београдском у прошлом месецу стојала је овако:

Озима и јара жита су процветала и врло добро напредују. Јечам се увелико жање. Принос ће уопште бити добар, Кукурузи су свуда одлични. Прашене је завршено, огртање отпочиње.

Баштенски усеви уопште су врло добри.

Траве на ливадама су покошене и принос је бив врло добар. Детелишта се и по трећи пут косе.

Виногради су прецветали и приметно ли род; обећавају осредњу бербу.

Воћњаци су уопште у добром изгледу и даће осредњу бербу.

Стока како крупна тако и ситна опррављена је и добро изгледа. Живина такође. Пчеле имају довољно паше и напредне су.

Елементарних непогода било је у једном делу среза колубарског, где је град причинио доста штете.

Дар ученицима.

Г. Јосиф Предић, наставник Тргов. Академије, изволео је поклонити за двојицу ученика Трговачке Школе нашег Удружења по једнај примерак свога дела „Трговачка Кореспонденција“. Захваљујемо дародавацу на пажњи и дару.

Венчање.

Г. Чедомир С. Томић, трг. и председник Алексиначке Трговачке Омладине венчаће се у недељу, 6. ов. мес. са госпођицом Зорком, ћерком г. Лазе Јовановића, инд. там. Честитамо.

Г. Александар Јовановић трг. овд. венчаће се у недељу, 6. јула ов. год. са г-ђицом Љубицом, ћерком г. Васе Митића трг. из Пожаревца, у пожаречкој саборној цркви у 9 и по часова пре пелне. Честитамо.

Класна Лутрија.

На јучерањем — вучењу I. класе 46 кола извучени су главнији згодитци из радње *Давида Ј. Фарки*, овлашћеног продавца.

Број 16907 добио 25.000 динара.
" 28335 " 1.000 "

Из исте су радње добивени још и многобројни згодици од 300, 150, 120 и тд.

Приликом извлачења срећака I класе 46 кола добили су следећи бројеви продати из колектуре Марковића и Лукића Београд.

Број 16907 добио 25.000 динара.
" 19337 " 8.000 "
" 21214 " 1.000 "
" 23521 " 1.000 "
" 28335 " 1.000 "

као и велики број згодитака од 300, 150, 120 и 90 динара.

Срећке се могу добити у свима поделама и највећем избору.

Видовдански Дарак у Београду.

За сада објављује се само дарак, који је сакупљен у великим кутијама и то само у сумама, колико је кутија дала заједно са списковима, на које је купљено уз кутије. У књизи, коју ће Народна Одбрана одштампати, када буде у благајни примљен целокупни Видовдански Дарак изнеће се детаљно и колико је приложено по овим списковима уз кутије.

Кутија бр. 1. Г-ђа Мица В. Карић 100.20 дин. (Макензијева ул.). Кутија бр. 2. Г-ђа Јелица Весовић 135.10 дин. (Савиначка црква). Кутија бр. 3. Г-ђа Милица Атанацковић 256.07 дин. (Делиградска и Кр. Милана ул.). Кутија бр. 4. Г. др. Јосиф Хрњичек 20.40 дин. (Карађорђево. Спом. Зап. Врачар). Кутија бр. 5. Г-ђа Емилија Ковачевић 70.75 дин. (Цветни Трг). Кутија бр. 6. Г-ђа Мица М. Поповић 161.25 дин. (Официрски Дом). Кутија бр. 7. Г-ђа Симка Јовановић 420.82 дин. (Хотел Лондон). Кутија бр. 8. Г-ђица Катица Ђорђевић 176.05 дин. (Краљ Александра и Краљ Милана ул.). Кутија бр. 9. Г-ђа Анђелија Попара 432.65 дин. (Хотел „Балкан“). Кутија бр. 10. Г-ђа Радојка Живаљевић 516.35 дин. (Кнез Михаилова и Сремска угао). Кутија бр. 12. Г-ђица Драга Марковић 255.62 дин. (Хотел „Руски Цар“). Кутија бр. 14. Г-ђа Боса Јовановић 239.05 дин. (код Гранд Хотела). Кутија бр. 15. Г-ђа Олга Поповић 265.20 дин. (Доситејев споменик). Кутија бр. 16. Г-ђа Делфа Иванић 360.19 дин. (кијоск у калемегданском парку). Кутија бр. 17. Г-ђа Даница Др. М. Пећанца 182.27 дин. (Угао Крунска и Београдске). Кутија бр. 18. Г. Сима Гинић трговац 90.—

дин. (Ново Гробље). Кутија бр. 19. Г. Светислав Прендић 102.14 дин. (апотека Карић на Марвеном тргу). Кутија бр. 20. Г-ђа Косара А. Поповић 46.20 дин. (код кафане Три листа дувана). Кутија бр. 22. Г-ђа Љубица Луковић 207.50 дин. (гостионица Коларац). Кутија бр. 23. Г-ђа Живка Спасићка 56.60 дин. (код Универзитета). Кутија бр. 24. Г. М. Црвчанин 480.— дин. (угао Краља Петра ул. и Узун Миркова). Кутија бр. 25. Г-ђа Ема Озоровић 196.— динара (Калемегдан). Кутија бр. 26. Г. Божа Божовић, 131.20 дин. (Мали Калимекдан). Кутија бр. 28. Г-ђа Љубица К. Стојановић, 43.80 дин. (угао Св. Горске и Битољске). Кутија бр. 29. Г-ђа Стана М. Николић, 90.20 дин. (угао Маћед. и Цетињске ул.). Кутија бр. 30. Г-ђа Персида Ј. Продановић, 58.45 дин. (палилулска основна школа). Кутија бр. 31. Г-ђа Јулка Бајлони, 113.85 дин. (Бајлонова пивара). Кутија бр. 32. Г-ђа Естира Русо, 346.00 дин. (Душанова улица). Кутија бр. 33. Г-ђа Винеца Русо, 93.35 дин. (угао Кр. Петра и Душанове ул.). Кутија бр. 34. Г-ђа Сабетеј Ј. Цаин, 136.90 дин. (Цамија). Кутија бр. 35. Г-ђа Новка Ковачевић, 26.55 дин. (Кошутњак). Кутија бр. 36. Г-ђи Станислава Др. Обрадовића, 66.10 дин. (Топчидер). Кутија бр. 37. Г-ђа Зорка С. Гођевац, 200.00 дин. (код фабрике дувана). Кутија бр. 38. Г-ђа Даринка Л. Димитријевића, 229.35 дин. (Губеревац, трамвајска ст.). Кутија бр. 39. Г-ђа Станка Б. Јанковића, 184.— дин. (Војна Академија). Кутија бр. 40. Г. Светислав Младеновић 125.— дин. (Железничка станица). Кутија бр. 41. Г. Таса Нерандић, 152.30 дин. (Београдска Задруга). Кутија бр. 42. Г. Илија Антоновић, 171.59 дин. (Савско пристаниште). Кутија бр. 43. Г. Тодор Бојковић, 47.55 (угао Босанске и Балканске). Кутија бр. 45. Г. Глиша Андрејевић, 100.35 дин. (Варош-капија). Кутија бр. 46. Г-ђа Фрусина Марић, 40.65 дин. (угао Балканске и Краљ. Наталије). Кутија бр. 47. Г-ђа Мирка Грујићева 85.65 дин. (Зелени Венац). Кутија бр. 48. Г-ђа Меланија Павловић 288.— дин. (Топличин Венац). Кутија бр. 49. Г. Панта Милосављевић 55.15 дин. (на Чукарици). Кутија бр. 50. Г. Александар Делић 45.80 дин. (фабрика шешира). Кутија бр. 51. Г. Радмило Атанацковић 11.39 дин. (лађа Београд-Земун). Кутија бр. 52. Г. Гргур Годоровић 68.35 дин. (Горњи Град). Кутија бр. 56. Г. Јелена Марковић 251.90 дин. (основна школа код Саб. Цркве). Кутија бр. 57. Г. Др. Милош Поповић 11.10 дин. (гостионица код Два Талијана). Кутија бр. 58. Г. Живојин Мирковић 11.50 дин. (станица у Кијеву). Кутија бр. 60. Г-ђа Зорка В. Лазаревић 85.05 дин. (код жандармеријске касарне). Кутија бр. 61. Г-ђа Мица Драгутиновић 117.47 дин. (код Два Сокола). Кутија бр. 62. Г. Станоје Пешић 87.40 дин. (на Чукарици). Кутија бр. 63. Г. Никола Ритти 184.70 (лађа Београд-Земун).

Књижевност.

Изашла је из штампе свеска;

„ДЕЛА“

за месец јуни са овим садржајем:

Бели праменови, прича од М. Вукасоновића. Сид. трагедија у пет чинова, од П. Корнеја. У стиховима превео Сима Пандуровић. Једрилице без једрице. драма у четири чина, од Драгослава Ненадића.

Песме:

„Звездама“, од Проке Јовкића. Религија по Емилу Диркему, од др Тод. Љ. Павловића. Преврат Крочеов или о естетици интуиције, од Димитрија Митриновића. Руска политика на Истоку и бугарска шизма, од Кнеза Гри-

горија Трубецкој. Браћа Карамазови, роман од Ф. Достојевског Превео Ј. Максимовић. Још неке примедбе о историји српскога покрета 1848 године од Гиге Гершића.

Словенски преглед:

Словенци. — Бројеви и рефлексije. I. Народа област, од М. М. Косића. О црквеној аутономији Срба у Угарској, од С. С.

Научни преглед:

Васпитање и спремање за будућност, од Др. Војислава Бакића. Теорија о држави Слободана Јовановића, од Др. Л. Марковића.

Књижевни преглед:

Богдан Поповић (поводом издања његових есеја из књижевности и уметности), од П. Талетов. „Крвави цветови“ Војислава Ј. Илића-Млађег, од Мирка Дамњановића.

Економски преглед:

Привреда у Новој Србији, од Др. М. М. Ускоковића.

Политички преглед:

Проблем унутарње политике. Борба радикалне странке са опозицијом. Распуштање Скупштине и нови избори, од Politicus-a. Промена правца румунске политике (поводом посете руског цара у Констанци) од Максимилијана Хардена.

Белешке:

Књижевност.

Уредништво „Дела“ налази се у Краља Милана ул. бр. 37 (Теразије).

Цена је годишње 16. динара.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Пресбироа)

Денкерк, 3 јула. — Г. Поенкаре и г. Вивијани стигли су јутрос у пет сати и одмах су се укrcали за Русију.

Беч, 3. јула. — Званичне новине објављују оригинално царско писмо, које је упутио надвојводи Фредерику, стављајући га, као најстаријега инспектора војске на расположење врховне команде.

Париз, 3. јула. — Социјалистички конгрес усвојио је са 1690 гласова предлог Жореса и Вајана, који се усваја као најбоље средство да би био рат спречен и да би владе биле натеране на арбитражу. Овај општи раднички штрајк требао би да буде организован у свима заинтересованим земљама. Једногласно је примљена одлука, којом се изражава жеља да Елзас и Лонтрингија постану аутономне. Та би аутономија олакшала зближење између Француске и Немачке које је потребно за светски мир. Конгрес је закључен.

Нашим г. г. претплатницима.

Молимо наше претплатнике, који још нису измирили свој дуг за претплату, да га изволе измирити што скорије нашим г. г. повереницима.

Г. г. претплатнике из места, у којима немамо повереника, молимо, да нам новац за претплату што пре пошаљу.

Г. г. поверенике молимо да се заузму око прикупљања претплате и да нам новац пошаљу.

Г. г. претплатнике на страни молимо да нам и они измире дуг за претплату и да је изволе обновити како им се не би лист обуставио.

Администрација „Тргов. Гласника“

Страна тржишта

Берлин, 30 јуна (Трговинска агенција)

Производи

Пшеница	Мрк	20.—	—	20 30
Раж		17.—	—	17 10
Овас		17 40	—	17 60
Јечам лак		14 30	—	14 60
„ тежак		15 60	—	16 40
Кукуруз		14 60	—	14 80
Пасуљ		25.—	—	25 50
Ораси		—	—	—
Мекиње		11.—	—	11 50

Пшеница за Сеп.	М.	19.57	—	19 80
Октоб.		19 37	—	14 40
Раж	Сеп.	16 22	—	16 27
Октоб.		16 30	—	16 35
Овас	Сеп.	—	—	—
Октоб.		15 97	—	16 —
Кукуруз	Сеп.	14 07	—	14 10
Октоб.		—	—	—

све франко Берлин царинено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Мрк. 5.50, овас и раж Мрк. 5.—, јечам за пиво Мрк. 4.—, за храну Мрк. 1.60, кукуруз Мрк. 3.—, пасуљ и ораси Мрк. 2.—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокошке старе комад	Мрк.	1.50—1.70
I врста		1.50—1.70
II		0.90—1.10
Патке комад	Мрк.	1.60—1.80
Гуске		—
Ђурке пар		—

Јаја I кош (60 ком).	Мрк.	3.70—3.90
II		3.20—3.40

Франко Берлин. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4.— од %о изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Мрк. 0.25 од комада, за гуске и ђурке по Мрк. 0.50 до 0.60 од комада.

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 200—210— јагњеће I а 70 кила Мрк. 185—190— јагњеће Ia 50 кила Мрк. 155—160— јареће Мрк. — од сто ком. Овчије — од сто ком. Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 650 од %о килограма.

Памук.

Бремен, 1 јула. Упланд локо Мидлинг. 67.50 (Стално)

Ливерпул, 1. јула. (Месно тржиште). Дневни промет 4.000 бала. Терминско тржиште стално.

Александрија 1. јула. Египатски памук (Фули Гуд Фаир). за јули 17.22 талира, за новембар 18.03 талира, за јануар 18.06 талира, за март 18.30 талира. Довоз — кантара.

Нафа.

Трси, 1. јула. (За кључак) Сантос Гуд Авераж, мирно за септембар к. 54.75, за децембар к. 56.—, за март к. 57.—, за мај к. 58.—. Рио Гуд за септембар к. — за децембар к. —

Шећер.

Праг, 1. јула. — Тржишта на страни мирна. Из Аусила промет к. 21.60, на берзи к. 21.70. Промет 30000 врећа.

Хамбург, 1. јула. — (Закључак) Си-ров шећер мирно. Лепо време.

Будимпешта, 1. јула
Филијала Српске Банке

Посао у гошћој роби: Продао се данас око 10000 мтц. пшенице са 10 пот.

непромен. ценом. Раж, зоб и кукуруз. непром.

Данас је продато:
Стара шеница 10200 мтц. по К. 26—26—95.
Нова раж: 300 мтц. по К. 18·40—
Зоб: 1300 мтц. по К. 12·85—15·20; Кукуруз: — мтц. по К. —

Данашњи довоз и извоз олд. пијаце

	ДОВОЗ	ИЗВОЗ
Пшеница	15099	550
Раж	302	204
Јечам	—	—
Зоб	7612	7490
Кукуруз	36834	21074
Брашно	408	14432
Мекније	3692	—

Термини:
Услед даље неповолне вести о стању усева (шенице), цена терминске шенице ниже тендирале. Цена кукуруза спала на кишу.
Склопљени закључци:

Октобар шеница 1914 К 12 99-13—12 90-12 91—, април шен. 1915 К 13 02-13 01-13 07—, Октобар раж 1914. К 9 33-9 32-9 36 Октобар зоб 1914 К 7 68-7 67 7 66; јули кукуруз 1914. К 7 25-7 26 7 23-7 22; авг. кукуруз 1914. К 7 38-7 40-7 34 7 33. Мај кукуруз 1915. К 7 06-7 09-6 99-7 06

Данашњи јулски откази: 9000 мтц. кукуруза.
Прогноза: очекује се топло време, на многим местима киша, олуја.

Закључак

— у 1 сат после подне —

Пшеница	за окт. 1914 г.	12 93	12 94
"	апр. 1915	13 04	13 05
Раж	окт. 1914	9 37	9 38
Зоб	окт. 1914	7 74	7 75
Кукуруз	јули 1914	7 27	7 28
"	авг. 1914	7 38	7 39
"	мај. 1915	6 07	7 08

НЕДЕЉНИ ИЗВЕШТАЈ
СА АЛЕКСАНДРИЈСКОГ ТРЖИШТА
Александрија, 15 јуна 1914.
Волови

Из Сирије увезено 770 и заклано 590 остало у карантинама 180; из Смирне увезено и заклано — остало у карантинама —; из Киптра увезено и заклано —, остало од пр. недеље —
Домаћих увезено — заклано —.

Цена је овчетини „en gross“ у клаици дин. 1·55—1·70 ока меса. Говеђини „en gross“ у клаици нд. 1·45—1·60 ока меса.

Сиријска је стока ситна, стара и мршаве. Домаћа је стока забрањена да се коље услед сточне куге, која се обично појављује за време летње сеноне

Цереалије

Пшеница	100 кгр.	19·50-22—	дин.
Јечам	"	14·50-15—	"
Кукуруз	"	13·50-1450	"
Пасуљ	"	25—50—	дин.

Трошкови износе 3·10—3·30 д. на 100 килограма до Александрије.

Брашна

Руско № 0 31—	д. № I 30—	д. № II 29—	д. № III 28—	100 кил.	Румунско № IV 28—	д. № III 27—	д. № II 26—
№ I 25—	дин. 100 кил.	Бугарско № 0 27—	д. № I 26—	дин. № II 25—	д. № III 24—	д. 100 кил.	Српско № 0—
д. № I—	№ II—	дин. № III—	дин. 100 кил.	Трошкови су 3—3·10	на 100 кгр.	Горње су цене сја	Александрија.

Сир и масла

Качкаваљ	килограм	1·40—2·20	динара
Обичан сир	"	1·20—1·30	"
Масло	"	2·70—3—	"

Трошкови до Александрије 7—8 д. на 100 кгр. Царина 7-8 од сто од вредности.

Роба која се извози из Египта.
Коже
Са александријске кланице:
Суве воловске сушене на ветру теж. 4—7 кгр. 3·20—дин. теж. — кгр. — дин. Суве биволске сушене на ветру теж. 4—8 кгр. дин. —.

Домаћа тржишта
ПРОИЗВОДИ
Београд, 3 јула (Општински суд)

	ОД		ДО	
	д.	п.	д.	п.
Пшенице	18	—	18	—
Кукуруз у зрну	12	80	13	—
у клипу	—	—	—	—
Јечма	6	—	9	—
Овса	—	—	—	—
Ражи	—	—	10	—
Пасуља бела	—	—	—	—
жута	—	—	20	—
Лука	10	—	15	—
Кромпира	10	—	—	—
Купуса	10	—	—	—
Грожђа свежег	10	—	20	—
Јабука	—	—	—	—
Крушака	—	—	—	—
Масла топљеног	—	—	—	—
Кајмака	—	—	—	—
Сира	—	90	1	40
Сланине суве	—	1	60	—
Масти	—	1	40	1
Ораха	—	—	—	—
Меда	—	—	1	60
Воска	—	5	—	—
Лоја топљеног	—	1	20	1
Пекмеца	—	—	—	—
Шљива сувих	—	60	1	—
Вина бела	—	60	1	—
црна	—	60	1	20
Ракије меке	—	1	50	2
луте	—	1	50	2
Сена	—	—	—	—
Кожа овчих пар	—	—	—	—
козјих	—	1	20	2
јагњених	—	1	60	2
јарених	—	1	60	2
Вуне пране	—	—	4	—
непране	—	—	1	70
Коповље	—	5	—	6
Јаја 100 ком.	—	1	20	3
Пилића 1 пар	—	1	20	3
Пловака	—	1	20	3
Гусака	—	1	60	4
Ђурака	—	—	—	—
Месо говеђе	—	—	1	20
овче	—	—	—	—
свињско	—	—	—	—
Говеда ж. м.	—	50	—	60
Свиње	—	80	—	90
Слама	—	—	—	—

Смедерево, 1. јула (Општински суд)

Пшенице нове	—	—	16	—
Пшенице	15	—	17	—
Кукуруз у зрну	10	—	12	60
Кукуруз у клипу	—	—	—	—
Јечма	9	—	10	60
Овса	11	—	12	—
Ражи	—	—	—	—
Пасуља бела	18	—	20	—
жута	—	—	—	—
Лука	30	—	40	—
Кромпир нов	6	—	8	—
Арпаџик	—	—	—	—
Грожђа свежег	—	—	—	—
Јабука	—	—	—	—
Крушака	—	—	—	—
Масла топљеног	—	—	—	—
Кајмака	—	—	—	—
Сира	85	—	1	20
Сланине	—	—	—	—
Масти	1	35	—	—
Ораха	—	—	—	—
Вишања	—	—	—	—
Воска	—	—	—	—
Лоја топљеног	—	—	—	—
Пекмеца	—	—	—	—
Шљива сувих	—	—	—	—
Вина бела	—	—	—	—
Вина црна	—	—	—	—
Ракије меке	—	—	—	—
Ракије луте	—	—	—	—
Сена	4	50	6	—
Кожа овчих	—	—	—	—
Кожа козјих	—	—	—	—
Кожа јагњених	—	—	—	—
Кожа јарених	—	—	—	—
Вуне пране	—	—	—	—
Вуне непране	—	—	—	—
Јаја 100 ком.	6	50	8	—
Пилића 1 пар	1	30	3	50
Пловака 1 пар	1	60	4	—
Гусака	3	—	5	—
Ђурака	—	—	—	—
Месо говеђе	1	20	—	—
овче	—	—	—	—
свињско	—	—	—	—
Говеда ж. м.	—	—	—	—
Свиње	75	—	80	—
Ђумура	—	—	—	—

На овдашњу пијацу сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

Берзе
БЕОГРАДСКА БЕРЗА
од 4 јула 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

ЗЛАТНИ ДИН. 20

Златник од 20 дин. највиши	20·20	—	—
Златник од 20 дин. најнижи	20·19	—	—
Златник од 20 дин. средњи	20·13	20·18	20·15
авг. сеп. о. г. п. и. у	20·10	20·11	20·09

РАЗНЕ МОНЕТЕ

Круне највиши	—	—	—
Круне најнижи	—	—	—
Круне средњи	105—	105—	104·90
Круне за сутра	—	—	—
Круне злато	—	—	—
Марке немачке	—	—	—
Фунте шведске	—	—	—
Турске лире	—	—	—
Француске новчанице	—	—	—

ДЕВИЗЕ

ЧЕКОВИ И МЕНИЦЕ

Беч по виђењу	105—	105—	104·90
8 дана	—	104·80	—
Париж по виђењу	—	—	—
8 дана	—	—	—
Трист 8 дана	—	—	—
Париз по виђењу	105·50	100·70	—
Лондон по виђењу	—	—	—
Берлин по виђењу	123·75	123·75	123·70

ПРОДА-ТО ПО	ПОКУ-ДА ПО	ТРАЖ-ЊА ПО	ПРОДА-ТО ПО	ПОКУ-ДА ПО	ТРАЖ-ЊА ПО
Хартије од вредности					
Срп. Држ. хартије					
Бутриј. 2% лозови с. ж.	—	118—	116—	—	—
Туваљ. лоз. лозови с. ж.	—	30—	28—	—	—
Рента 4% од 1895. с. ж.	—	—	—	—	—
Фонд. 5% залог у зл.	—	98·50	97·50	—	—
41/2% зал. 1910 у зл.	—	—	—	—	—
Фонд 41/2% обл. Ком.	—	—	—	—	—
Зајам од 1911. године	—	—	—	—	—
Монопол. 5% 1902. год.	—	—	—	—	—
Рента 41/2% 1906 са ж.	—	—	—	—	—
1909 са ж.	—	—	—	—	—
6 ж.	—	—	—	—	—
Акције Новчаних Завода у Београду:					
Емисионе банке	—	—	—	—	—
Прив. Народне Банке	—	1420	—	—	—
Банке:					
Београдске Банке	—	—	—	—	—
Београд. банке Меркур	—	—	—	—	—
Прометне Банке	—	—	—	—	—
Трговачке Банке	—	—	—	—	—
Грађанске Банке	—	77—	72·50	—	—
Скобранијске Банке	—	—	—	—	—
Колонијалне Банке	—	—	—	—	—
Есконтне	—	—	—	—	—
Заложне	—	—	—	—	—
Заватл. Кредитне Банке	—	143	—	—	—
Извозне	—	—	—	—	—
Месарске	—	—	—	—	—
Н. Бошковића акц. друш.	—	—	—	—	—
Опш. Прив. Банке акције	—	—	—	—	—
Врачарске заложне	—	—	—	—	—
Савске	—	—	—	—	—
Грађ. Банке	—	—	—	—	—
Дунавске Банке	—	—	—	—	—
Српске Централне Банке	—	—	—	—	—
Дунав. Кредитног Завода	—	—	—	—	—
Задруге:					
Акције: Београд. Задруге	—	—	—	—	—
Врач. Задруге I и II кола	—	—	—	—	—
Палилулске Задруге	—	—	—	—	—
Штедионице:					
Акције:					
Врачарске Штедионице	—	—	—	—	—
Грађанске Штедионице	—	—	—	—	—
Палилулске Штедионице	—	—	—	—	—
Трговачке Штедионице	—	—	—	—	—
У унутрашњости					
Банке:					
Акције:					
Болев. Привр. Банке	—	—	—	—	—
Јагод. Банке I и II кола	—	—	—	—	—
Ваљев. Трговачке Банке	—	125—	120—	—	—
Краг. Трговачке Банке	—	—	—	—	—
Крушевачке I и II кола	—	—	—	—	—
Младеновачке Банке	—	—	—	—	—
Млад. Трг. Кредит. Банке	—	—	—	—	—
Градинтанске	—	—	—	—	—
Нишке Трговачке Банке I	—	120—	—	—	—
Окружне нишке Банке	—	115—	105—	—	—
Пољаревачке Трг. Банке	—	—	—	—	—
Прокупачке I кола	—	—	—</		

БЕОГРАДСКА КОМИСИОНА БАНКА

због сеобе у сопствену зграду, издаје под закуп своје досадашње локале у палати Београдске Задруге на Сава, за од 1. новембра или одмах.

Исти се састоје из 9 одељења и подесни су за новчане заводе или веће трговине а узети су за време од 5 год.

Ради обавештења јавити се између 7 и 9 пре подне члану Управе, који је овлашћен преговарати и споразум утврдити.

1288 2-3 УПРАВА

Двадесетпетогодишња УГЛЕДНА ФИРМА

са одличним ревномеом како у Београду тако и у целој Србији у највећем јеку свога рада уступа се услед повлачења сопственика од посла, под врло повољним условима.

Капитал је потребан 25 до 30 хиљада динара. Само озбиљни рефлектант нека се изволе јавити писмом уредништву под знаком „Трговац“.

1263 4-5

Смедеревска Виноградарска Задруга

извештава потрошаче природног пића да има на продају око 300.000 литара вина из бербе 1913. год. и 6000 литара љуте ракије комове, које продаје по веома повољним ценама.

Пробе на захтев шаљу се бесплатно.

Смедерево, маја 1914. г.

1277 3-10

УПРАВА

Индустријалци!

Противу скречавања у парним котловима, употребите само нови енглески проналазак

кога су досада са успехом употребили следећи: Краљевско Српске Државне Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижича, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустријско Удружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николића и Комп., Обреновац.

Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.

Проспекте шаљемо на захтев.

заступници:

ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД

975 18 20

Добио сам велику количину

СТОЛИЦА

за кућевну и кафанску потребу, које продајем по умереној цени.

Миливоје М. Поповић

БЕОГРАД — САВА

ТЕЛЕФОН 250.

1114 11-

ФАБРИКА „БАЛКАН“ БЕОГРАД

Цетињска 22. Телефон 1222.
ИЗРАЂУЈЕ:
Касе у свима величинама.
Ормане челичне за документа.
Прскалице патент Балкан.
Пресе и муљаче за цеђење вина.
Резервоаре за воду, за кување сапуна и за гас.
Комплетне Милгештелове за мевење брашна, соли и кафе.
Џубанке плотне и матричне за мебл шлосере.
Машине за млевење земље за лончаре.

1221 7-20

Улоге на штедњу ПРИМА САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз.

1281 5-

Привилегована Народна Банка

Краљевине Србије

почев од 1-ог јула 1914. године исплаћиваће каматни купон бр. 3 са својих сталних акција са по

ДИН. 15.— У ЗЛАТУ

Ради исплате купони се подносе банчином одељењу за зајмове на залоге и оставе, са списком у коме ће купони по редном броју бити изложени и који ће подносилац потписати.

Списак издаје речено одељење бесплатно.

Акционари из унутрашњости могу ове купоне наплатити и код својих новчаних завода.

1-ог јула 1914. године застарева каматни купон бр. 50 са привремених акција банчаних, који се после тога дана неће исплаћивати.*

Бр. 19.580

19. јуна 1914. године Београд.

Управа Народне Банке

* Напомиње се акционарима који још нису извршили размену дојакосњих акција привремених за нове сталне, да је потребно да то изврше, јер им дотле не може бити исплате ни овог трећег ни оног првог и другог каматног купона са нових сталних акција. (А како се размена врши, показано је у одвојеном огласу: „враћа се привремена акција са талоном и купонима, каматним бр. 58 и 59 и дивидендним бр. 30, а добија се за то акција нова, стална, са талоном и купонима каматним бр. 1 до 20 и дивидендним број 1 до 10“).

1247 4-4

Београдска Комисиона Банка

Основано јуна 1912. г. — У сопственој кући „Тобјинска Пијаца“. (За сада У палати Београдске Задруге). — Телефон број 25.

ПРЕДВИЂЕНА ГЛАВНИЦА 500.000.— РЕЗЕРВНИ ФОНДОВИ ДИН. 15.885.61
УПЛАЋЕНА 100.000.— — **Филијала у Пожези** —

Почев од 23 о. м. отвара упис за II, III, IV, и V коло својих акција, укупно 4 00 акција, à 100 дин. Уплата акција недељно à 1 дин. од акције.

Обавља искључиво комисионо, следеће послове:
Даје зајмове на све ово-домаће производе, као: храну, шљиве, пекмез, коже и др. Врши куповину и пролају истих но увек и само за туђ рачун.

На увозну робу царину преко Банчиног шпедитерског одељења. Царини својим средствима: сву ону увозну робу набављену преко Банчиног агентурског одељења, као: кафу, пиринач и осталу колонијалну робу а и мануфактурну, по нарочито утврђеном правилнику за подизање исте из Банчаних сместишта.

Врши све чековске радње. Даје зајмове на хартије од вредности, које се на берзи котирају. Како — Централа — комисионо, тако и агентурско и шпедитерско одељење, функционишу као засебне целине, са потребним шефовима и особљем из трговачког реда.

Упис се врши у Београду на Банчиној благајни, у Пожези код Филијала Банчиног, Ивањица, Ивањичка Задруга, Ужице, Ужичка Грађ. Штедионица, Б. Башта, Б. Баштанска Штедионица, Параћин, Параћинска Задруга, Пожаревац, Пожаревачка Трговачка Банка, Ваљево, Ђорђе Т. Шибалић трг., Ниш, Нишка Трг. Банка и г. Воја Саватијевић учитељ, Н. Пазар, Д. Мирић трг., Куманово, Милан Стојковић трг., Брус, Копаоничка Банка.

1244 4-5

Osram СИЈАЛИЦЕ са металним концем

издржљиве, са 75 од сто штедње у струји. Светлост сјајна и апсолутно бела. За обичну и вксел струју. Добија се по електрично-инсталатерским радњама. За набавку обратити се на: Deutsche gasglühlicht Aktiengesellschaft Abt. „Osram“ Berlin.

70 11-

Биро за техничка предузећа

Коломан Дајч и Комп.

БУДИМ-ПЕШТА, V. Honvedutza 1.

израђује предрачунае и нацрте за подизање предioniца, ткачица, плетионица (Strikereien) фарбарница, фабрике чоја, канапа, фате, као и предрачунае за све инсталације за прераду памука, вуне, јуте, лана, конопље, свиле и свију текстилних материјала.

Најбоље референције. На захтев шаљемо и нашега инжењера.

Генерално заступништво за Србију код **Ж. Брачинца и Комп., Београд.**

6 13-

Помодно-мануфактурно-галантеријској радњи

Жике С. Радојковића
БУПРИЈА

потребан је један помоћник. 2303 1-3

БЕОГРАДСКОЈ КОМИСИОНОЈ БАНЦИ

потребан је спреман **ликвидатор**. Плата према способности. Поштом послати до 10. о. м. 1306 1-3

Панама и друге сламне шешире чистите само са Штробином „Strobin“

Сваки шешир мора бити за 8 минута као нов, бео без икакве штете по сламу и форму. При куповини строго pazите на име „Strobin“.

Садржина једног пакета „Strobin“ довољна је за чишћење два шешира. Панет 0-35 дин. Добија се у свима болним галантериским и бакалским радњама као и апотекама. Препродавцима велики рабат.

Главна продаја за Србију у радња

Живана Тодоровића

Краљ. Срп. Двор. дилеранта
Београд - Теразије - Тел. 417.
586 33-89

- ДУЋАН -

са две собе, кујном, подрумом и шупом — „Зелени Венац“ број 12. издаје се **одмах** под кирију.

За услове упитати у бакалској радњи Танаковића и Богдановића — Зелени Венац. 1299 1-3

Помодно-мануфактурној и галантеријској трговини

Браће М. Попића у Нишу

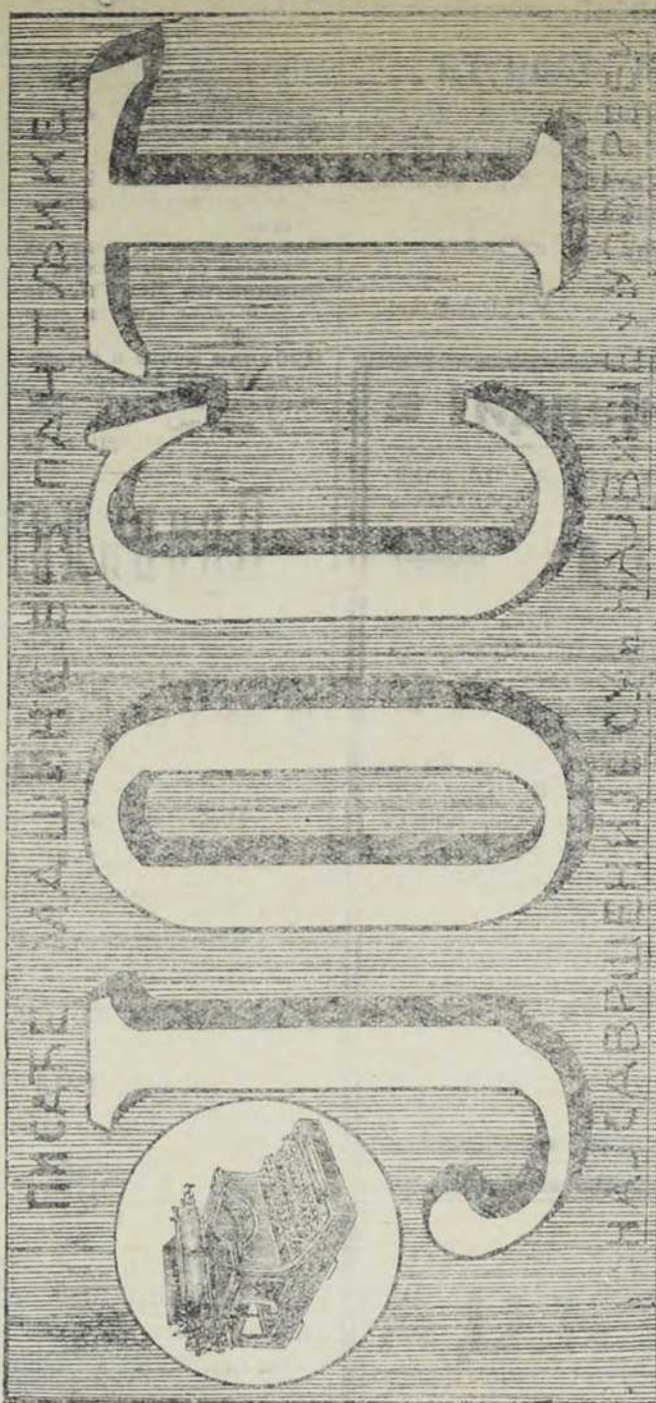
потребна су два старија помоћника вредна продавца, са добрим сведоцима и препорукама. Ступити могу одмах. Ради услова обратити се писмено истој фирми у Нишу, уз пошљај својих сведоцаба. 1300 1-6

Млађи контоариста

тражи стално место при канцеларији овде у Београду, свршио је 3 разр. Трг. Школе Б. Т. О.

Пристао би за скромну награду. Ступити може 15. ов. м.

Обратити се на уредништво „Трг. Гласника“ или Космајска ул. бр. 32. под знаком „Млађи контоариста“. 1295 2-3

649 20

ЧЕЛИКА ЕНГЛЕСКОГ

на 8 углова за каменарске радове доброг и по јефтиној цени.

ТРЕГЕРА ГРЕДА ГВОЗДЕНИХ

ОКОВА ЗА ГРАЂЕВИНЕ

и остале грађевинске робе по умереној цени има на стоваришту

ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

Пауновић и Миленковић

БЕОГРАД, Палата Београдске Задруге, САВА

Телефон 1113. 963 17-

ВИША

Царевинско-Немачка Школа У СОЛУНУ

КАМПАЊА — АЛЕЈА МИЗРАХИ

ИНТЕРНАТ И ЕКСТЕРНАТ

Брижљиво образовање, темељна настава мале класе.

Наставни план као и виших школа немачке царевине.

Наставни језик немачки.

Обавезни страни језици: Француски и

Енглески.

Факултативни језици: Грчки и Латински.

Трговачка стручна знања.

Припремање за све школске испите виших школа у Немачкој.

Почетак школске године: 14. септембар 1914. године по новом.

Последње школске године посећивало је школу 80 ученика и 30 ученица вечерње школе. Наставничку колегију сачињавали су 9 учитеља, између ових 4 из Германије, 2 из Француске и 1 из Енглеске.

Ближи извештај, проспекте и референце српских родитеља могу се добити преко директора

1273 3-

Свештеника Лангхофа

Крајинска Банка у Неготину

држаће на дан 4. августа 1914. год. у своје локалу у 9 час. пре подне Вапредну Скупштину са следећим дневним редом:

1. Избор перовође, три акционара за бројање гласова и три за потпис записника;

2. Решавање о одлуци главног одбора о повећању Банчиног капитала; и

3. Решавање о предлозима појединих акционара, ако их буде.

Акционари који желе да учествују на скупштини, дужни су, да своје акције депонују на благајни Банчиној на три дана пред скупштину.

1219 3-3

У П РА В А

SALVATOR

подпетице од гуме јесу најбоље и најиздржљивије и могу се добити у свима кожарским, обућарским и нирнбершко-ситничар. радњама.

Велику продају има Акционарска Кожарска Задруга у Београду. 1348 28-52

ГЛАВНИ ЗАСТУПНИК ЗА СРБИЈУ

БРАЋА М. АЛКАЛАЈ, БЕОГРАД

Најбоља подпетица од гуме

Еlegantна и издржљива

Генерални заступник за Краљевину Србију
Никола Фехер и Комп., Београд

1129 10-10

Експорт Грађанско Пиво Штајнбрух

Ново за нове крајеве

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ У ЗГРАДИ

Хотел „Слободе“ у Скопљу

У флашама и бурадима разне величине добили смо на стоваришту у Скопљу и продајемо по најповољним условима.

За већа места шаљемо у сопственим вагонима са ледом и дајемо искључиву продају.

Тачна експедиција до места опредељења загарантована.

Обратити се за услове

Чеди Г. Обрадиновићу и Ко
СКОПЉЕ

827 9-10

Најбоље Експорт Пиваре у Штајнбруху

Трговачка и Поморска Агенција

Маргаритис и Комп. = Солун

РАДЊА СРПСКО-ГРЧКА

заступа чувене фабрике, друштва и куће из иностранства.

Предузима извоз и увоз српских и грчких производа. Набавља пароброде и једрењаче од сваке величине. Извршује сваковрсне пошљке (експедиције) за целу Србију а из Србије за све земље.

Разашаље из Солуна у Србију вино у нарочите *reservoar* — вагоне те се оваквим транспортом уштеде баче.

Послуга брза и тачна уз врло повољне увјете.

Адреса за брзојаве „Маргаритис“ Солун.

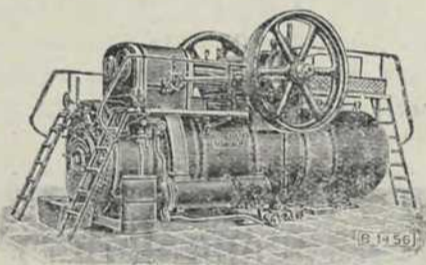
1206 6-30

ЛОКОМОБИЛЕ

ХАЈНРИХ ЛАНЦ МАНХАЈМ

НАЈЕКОНОМИЈЕ МАШИНЕ

ЛНАЦ ЛОКОМОБИЛЕ

ЛНАЦ ЛОКОМОБИЛЕ

Заступник АДОЛФ ШАНЦЕР, Београд. Тел. 501.

103 21-50

Хотел „Национал“, Београд

до Калимегданског парка и велики степени има најчистију постељу (собе) за преноћиште путника, са врло скромном ценом са по један, два и три кревета.

Точи најбоље Бајлоново пиво у чашама и флашама.

Вино српско и страно одличног квалитета.

Кујна домаћа одлична са врло повољном ценом.

Препоручује посетиоцима Београда.

ЗАКУПАЦ ХОТЕЛА МИЛАН А. РИСТИЋ

842 18-30

ЛА-РИСИН КАПСУЛЕ

ЗАКОНОМ ЗАШТИЂЕНО

излечи за осам дана капавац (трипер) и сваку појаву

МУШКИХ И ЖЕНСКИХ БОЛЕСТИ

ЗА ЖЕЛУДАЦ САСВИМ НЕШКОДЉИВО

Ове су капсуле сасвим угодније и практичније за узимање него слични лекови из иностранства. Дејство ће вас изненадити. Прво-класна стручна признања. Ево једног:

„Радо се одзивам вашем позиву да изјавим, да сам на више стотина болесника опробао **Ла-рисин капсуле** и уверио сам се у њихово изврсно дејство код *гонорое* (цурење), болести у бубрезима, бешички и мокр-ној цеви. После најсавесније експериментације и увек *задовољавајућег успеха најбољим леком* препоручујем овај лек“.

Paris

M. Robert

ЈЕДНА КУТИЈА СТАЈЕ 3 и по ДИНАРА.

Из унутрашњости треба послати 3-80 динара унапред на адресу: Дрогерија „Гуслар“ Београд, па ћете добити препоручено.

Таксене марке не пријемамо.

ДЕПО ЗА СРБИЈУ ЈЕДИНО

Дрогерија „ГУСЛАР“, Београд

1112 13-30